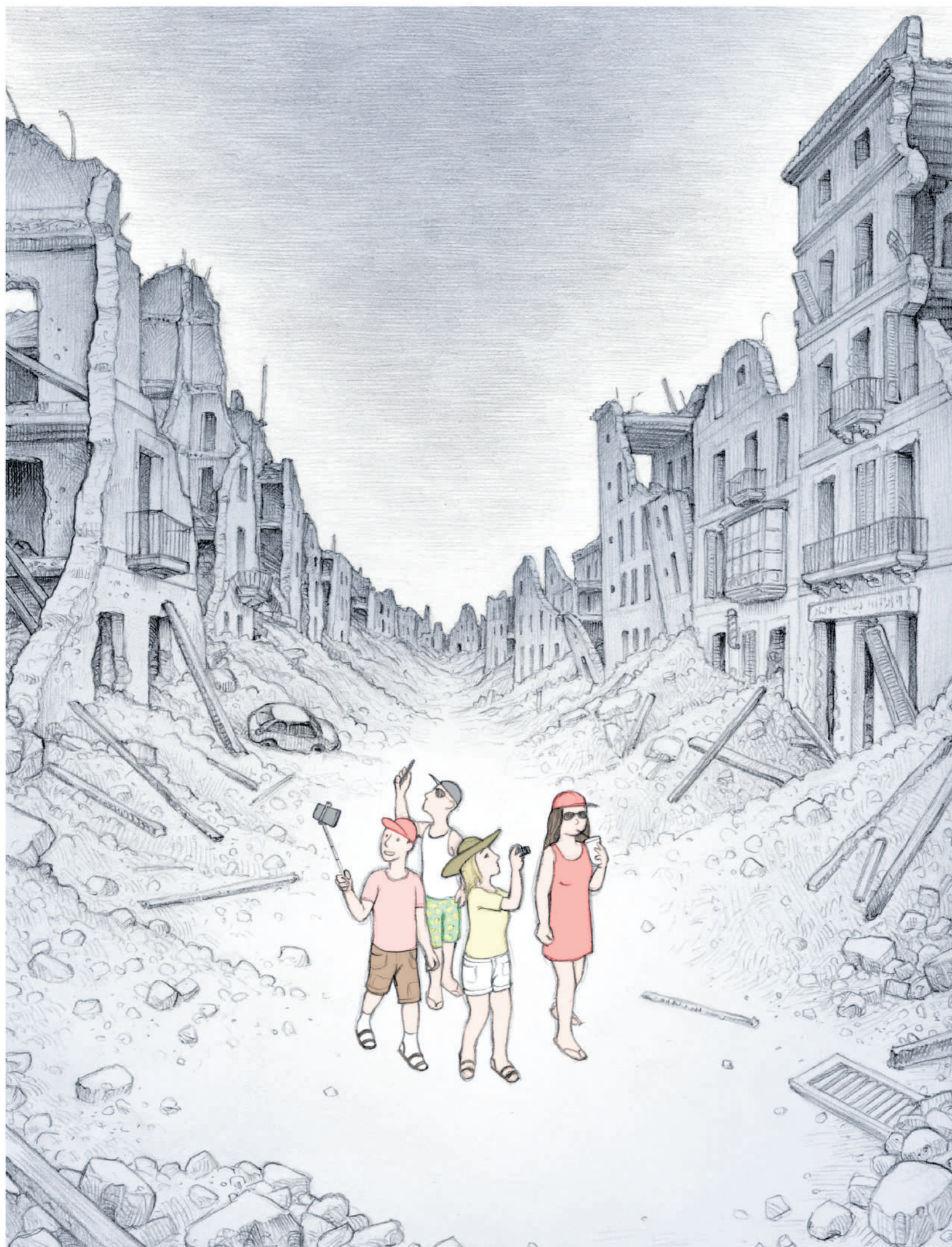

Número
4

Estiu
2021

nosaltres

Juntes ho podem tot

Després de l'any del tancament generalitzat arriba l'estiu de la lenta reobertura i començam a veure les conseqüències que ja intuïem: les nostres condicions de vida s'han seguit precaritzant, ara amb el pegat de les condicions sanitàries. Així doncs, les persones treballadores hem de fer feina en condicions extenuants per a que les adinerades puguin seguir amb la seva vida acomodada. Ara, a més, estam més aïllades que mai, tancades i en paranoia.

Mentrestant, els governs més progressistes de la Història® no han mogut un dit per a canviar la situació. Que si Mallorca ha de ser una destinació segura, que si hem de recuperar el turisme... El camp segueix absolutament menyspreat i les treballadores passam pena fins i tot per mantenir la casa. A damunt, se'n riuen de Nosaltres, ara obrint plantes cimiteres ecològiques®, amb energies renovables que consumeixen més del que produeixen. Un greenwashing de manual.

No és res nou per a Nosaltres, que hem tingut clar des del principi quins han de ser els nostres referents per a assolir unes condicions de vida dignes: la Comuna de París, la Revolució del 36 o les zapatistes, per exemple. Aquestes darreres ens estan visitant aquestes setmanes per Europa per ensenyar-nos de nou la vella lliçó: No podem millorar un aspecte de les nostres vides sense canviar-ho tot.

Ja ens ho duen mostrant des de fa temps les dones, com Maria Costa i les seves companyes de La Ventosa. Ara també ens ho demostren les companyes trans i queer, perseguides per qüestionar els rols sexuals que ens mantenen fermades a les estructures patriarcals, indestructibles de les capitalistes avui en dia. Al cap i a la fi, l'individualisme predominant només es sosté, precàriament, gràcies a la família, específicament a les cures de franc de les assignades dones.

És evident que necessitam sortir d'aquesta societat que ho fa dependre tot de les persones adinerades. Però si alguna cosa ens ha de quedar clara dels exemples que exposam a aquestes pàgines és que només juntes ho podem tot: la societat que en sortirà només podrà sobreviure si feim una nova vida comunitària.

nosaltres

Número 4
Estiu 2021
Preu 1,5€

Nosaltres és una publicació autònoma i antiautoritària publicada trimestralment a la Mediterrània. L'objectiu del col·lectiu editor és reflectir, potenciar i visibilitzar les diferents lluites, conspiracions i preocupacions que envolten el nostre dia a dia. Nosaltres som les que resistim.

Contacte digital

CORREU: nosaltres@riseup.net
WEB: nosaltres.noblogs.org

Contacte postal

Apartat 278
07350 – Binissalem
(Mallorca)

DL | PM 1259-2016

Tiratge: 1.000 exemplars en paper

Assemblea Editora

Xavi E. – Pere J. Garcia – Albert Herranz –
Jordi Maíz – Sílvia Suau – Marky V. – Iñaki –
Caterina – Marla Singer – Rulag O.

Han col·laborat

Portada: Pau Oliver. Aina Cassanyes –
Maria Casanovas – Mar G. – Laura L. de T. –
Juanito Comicator.

Índex

1 Portada Pau Oliver

2 Editorial Xavi E.

3 Ethopoiesis des del col·lapse
Marla Singer

4-5 Una travessia per la vida
Comitè Acollida Zapatistes
Illes Balears i Pitiüses

6-7 Defensar els drets trans i la llibertat sindical Rafa Sánchez

8-9 L'estafa de la planta d'hidrogen de Lloseta Terraferida

10-11 Immatriculacions de béns immobles per l'Església Aina Comas Delgado

12-13 Pòster #Des-ordres Autònomes Anònimes

14-15 Entrevista a Pau de Vilchez
David Abril

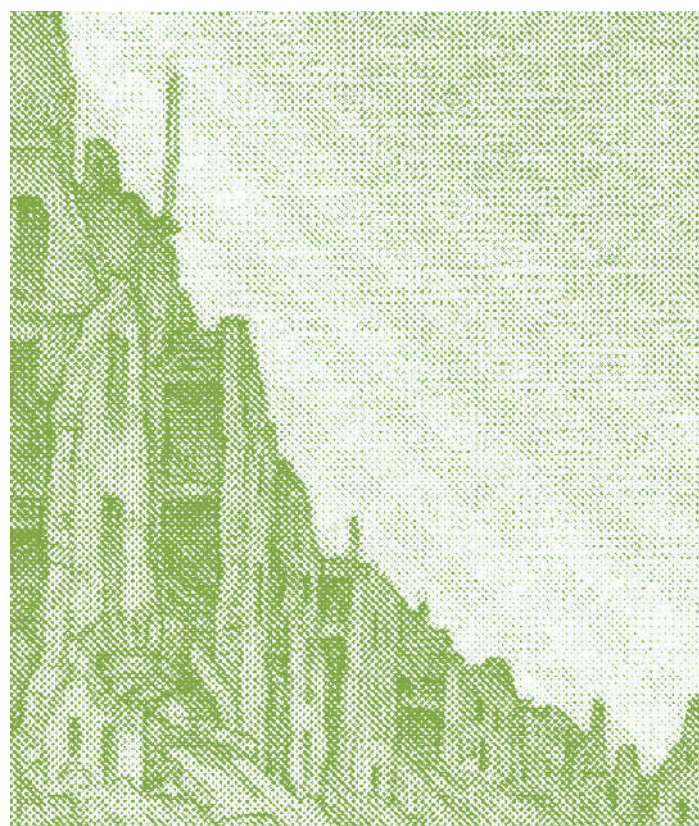
16-17 Maria de Can Ventosa Jordi Maíz

18-19 Queerstonant privilegis des de les pràctiques educatives
Elo Nàger i Ramon

20-21 Fragmentar el món
Rulag Oiie

22 Jocs

23 Ressenyes culturals

Ethopoiesis

des del col·lapse

Text: **Marla Singer**

Escultura: *Accidente aéreo*, **M.A. Ruiz**

"Avui pareix més clar que mai que l'emancipació humana té un gran deute pendent amb el pensament poètic, o si es prefereix, amb la intuïció poètica." ¹

Com fer-ho, no és fàcil. Sabem que no hi ha futur. O que el futur, al final, és un engany del present. I el que ens queda és fer ara, amb el que abans en el passat han intentat al llarg de la Història els avantpassats rebels del seu present. El dia a dia està ja emmarcat i sortir-se de les urpes del treball o de les seves escoles preparatòries, per dur a la pràctica la bona vida, la vida digna, és una posició que necessita compromís.

Les que ens plantegem una altra forma de viure l'existència juguem amb desavantatge. Perquè el camí a fer depèn de la nostra capacitat creativa, de la imaginació per fer les coses d'una altra manera. És a dir, hi ha un camí fàcil, que ja ve donat, el normal. Cotxe, casa, treball, etc. Nosaltres, volem una relació diferent amb el que ve donat. I aquesta relació és erràtica, perquè no està predefinida. Implica fracassar, equivocar-nos, delirar i aprendre col·lectivament dels encerts. La tradició, que va servir com a organitzadora comunitària durant llargs períodes, no dona resposta a molts problemes que se'ns plantegen en l'actualitat. Només dona pautes de com se suposa que s'ha de viure la vida. Cadascuna d'aquestes implica una forma diferent de viure. Diferents llengües, rituals, cosmogonies o relacions socials que, dins les seves arrels, contenen gran quantitat de formes de fer, que són opressores o que reproduïen el desastre on ha confluït. El problema és que no l'organitzen amb el suport mutu, l'autogestió, l'acció directa o la cooperació com a idees fonamentadores. Les "lleis" tradicionals responen a altres intencions i no tenen relació amb els afectes i necessitats socials de la nostra època. Per posar un exemple, aquestes dictaminen molt clarament les relacions afectivosexuals. Error. Hem après que les relacions no es poden emmarcar, perquè sinó s'estanquen. Sabem que cada relació és un univers de possibilitats. El mite romàntic cau. I això implica que les relacions les hem de construir, i necessitem nous referents. Així també, altres relacions que se "suposa" que

hem de tenir (laborals, afectives, familiars, veïnals, etc.) no ens omplen el nostre esdevenir. Llavors, o continuem amb aquestes relacions o caminem cap a una construcció de noves formes de relacionar-nos. Cura entre nosaltres i amb el nostre entorn material o extinció. La via morta i sense sortida és reproduir el que ens ha portat fins a l'abisme d'una catàstrofe sense precedents. El camí llarg, principalment, es juga al present, i ens implica en una nova forma de construcció creativa de tot el que ens envolta.

Construir cooperatives, ateneus o espais de suport mutu no és una aposta de futur, sinó de present. Acabar amb el patriarcat, vol dir deixar de reproduir accions del poder patriarcal, repeticions diferents d'un mateix poder. A cada cultura, aquí i allà s'expressen. A cada sopar familiar. Dinamitar el racisme passa per ajudar les migrants en la seva aposta de fugida de la misèria o de la guerra, acollir. Acabar amb el capitalisme, en fi, com a sistema de valors, ens implica a detectar quan actuem com a militants d'aquest sistema, venent la nostra força de treball, adquirint mercaderies o entregant, als diners, la condició d'aconseguir els nostres objectius d'existència. L'acció alliberadora es pot donar en qualsevol banda i en qualsevol moment. Les formes culturals són alliberadores quan destrueixen els marcs de com han d'actuar els cossos i en creen de nous on els afectes circulen lliurement. Quan destrueixen els objectius predefinits i heterònoms de l'existència, per construir-ne d'altres amb el desig com a motor. Per això el ball és cabdal.

La colonització mental a Occident sí que és una pandèmia. Moltes vegades m'he sorprès a mi mateixa repetint idees que són més de la militància capitalista que d'una posició transformadora. I la culpa o el penediment, més que ajudar, m'engoleixen encara més en la foscor. I aquí vull ser molt taxativa. No és fàcil anar contracorrent. Les forces que imperen estan profundament arrelades a l'inconscient col·lectiu, i t'arrossegueu. La normalitat ens porta a l'abisme. Fa temps que em repeteixo la mateixa frase:

Estem boges, però estem juntes.

Com que la realitat té una complexitat majúscula, necessitem prioritats. N'ofereixo una: necessitem espais de socialització dissident. Èxodes. A les dinàmiques del mercat, perquè el valor és a un altre lloc. A les dinàmiques de la identitat, perquè els nostres cossos sempre s'allunyen del que se suposa que hem de sentir o ser. I això no vol minvar importància al fet que hi hagi identitats en conflicte, que es reivindicuin col·lectivament. Aquests espais, encara que de manera experimental, són uns oasis d'investigació. I això implica conviure amb la diferència, perquè no som iguals, no. Som singulars. I no ho dic com una qüestió ideològica. Vull dir que com que ens desenvolupem, a la pràctica, responem a forces encara inconscients en gran mesura. Llavors, la missió d'aquests espais és fer conscients les "formes culturals" que ens minven llibertat, posar aquestes en el comú, i donar finalment una resposta col·lectiva. Experimentar, compatir informació i llavors crear noves dinàmiques de convivència. I en aquest nou ordre, algunes tenim una cosa clara. És un ordre sense autoritat.

El poder que ens envolta és fortament logístic. Organitza materialment els nostres cossos: com arriben les mercaderies, per on pot circular una persona (fronteres) o com està organitzada la reproducció social, per exemple. Llavors, la transformació exigeix modificar aquesta comunitat material. Hi ha un contingut principalment tècnic al significat de revolució. La reproducció social que volem construir juntes passa per posar el valor en les coses que ens fan sentir goig, que ens agraden, que ens donen plaer, en la nova comunitat creativa. I el valor de les coses de la vida que volem viure, l'hem de crear. La utopia no pot ser un mirall, perquè no és representable. És més aviat una aposta de vida. Cuidem plegades aquest desig de sortir de la misèria juntes, i posem les necessitats materials per fer-ho, possible. Aquesta, és la nostra potència●

¹ - "Los días en rojo. Por un proyecto político de vida poética."

Textos y declaraciones colectivas del GRUPO SURREALISTA DE MADRID. Pepitas de calabaza. 2005

Una travessia per la Vida

Text: **Comitè Acollida Zapatistes - Illes Balears i Pitiüses**

Il·lustració: **Melicotó** melicoto.com

El gener passat van complir-se 27 anys de la insurrecció indígena protagonitzada per maies de les ètnies tzeltal, tzotzil, tojolabal i chol de l'Exèrcit Zapatista d'Alliberament Nacional (EZLN). Sota el crit de "treball, terra, sostre, alimentació, salut, educació, independència, llibertat, democràcia, justícia i pau", s'ocuparen set municipis de Chiapas i es declarà públicament la guerra al Govern mexicà i al seu exèrcit.

L'aixecament era fruit d'un treball d'organització i de generació de xarxes de grups de guerrilleres amb les comunitats indígenes de diferents zones de Chiapas començant l'any 1983 a la selva Lacandona. Després de 500 anys d'opressió i massacre, primer per part de l'Estat espanyol i anys més tard per part de l'Estat mexicà, les comunitats van dir PROU. Les guerrilleres decidiren posar-se al seu servei per tal de reivindicar els drets i la dignitat dels pobles indígenes i articular un moviment de resistència.

No va ser casualitat que la insurrecció tingués lloc el dia que entrava en vigor el Tractat de Lliure Comerç d'Amèrica del Nord (TLCAN), que convertia Mèxic, els Estats Units i el Canadà en un mercat integrat. La supressió de les barreres aranzelàries i comercials precaritzava encara més les condicions de vida de les comunitats indígenes que vivien de la terra i va ser un dels detonants de l'aixecament armat.

La presa dels municipis va durar dotze dies i, després d'anys de diàleg i intents de negociació amb el govern mexicà, les zapatistes comprovaren que el seu interlocutor vàlid no eren ni els governs ni els partits polítics, sinó la societat civil de sota a l'esquerra.

« El moviment zapatista és molt més que el seu exèrcit: amb els anys, han anat desenvolupant un model d'autonomia regional »

La llavor zapatista

El moviment zapatista és molt més que el seu exèrcit: amb els anys, han anat desenvolupant un model d'autonomia regional en el qual hi ha càrrecs militars, polítics, civils i bases de suport articulats al voltant de les Junes de Bon Govern de les regions autònomes (Caragols). Amb la generació d'un sistema de salut, d'educació, d'habitatge, de treball, de seguretat, de transport i de justícia propis, les zapatistes han marcat un precedent en el camí cap a l'emancipació.

Aquest model d'autoorganització i autogestió transcendeix la mera logística d'una escala municipalista. Al llarg dels anys, el moviment zapatista ha convocat múltiples marxades, reunions, convencions, trobades intergalàctiques i de dones, seminaris, "semilleros", consultes, etc. a les quals hi han assistit persones i col·lectius d'arreu del món.

Per tant, no es pot entendre l'impacte global que va tenir la insurrecció zapatista de 1994 si no li deixam ocupar el seu espai en el temps. La llavor que van sembrar aquell dia s'ha anat estenent per tot el planeta lentament, com el pas d'un caragol. Per això, avui el moviment zapatista ha esdevingut un model de resistència i dignitat.

La mirada feminista, anticapitalista i d'antiglobalització pròpia d'aquest moviment va molt més enllà del discurs polític. El pensament i la praxis de les zapatistes van agafades de la mà i articulen una forma d'entendre i sostenir la vida que no deixa cap persona enrere; que teixeix "un món on hi càpiguen molts de mons".

"Nosotr@s zapatistas lo ponemos así: hay un 'NO'. (...) Con la voz y el silencio de cada quién, con puños y dientes propios, con la rabia que nos levanta incluso en la derrota aparentemente más definitiva, decimos '¡NO!'. A ese '¡NO!', nosotros, nosotras, nosotros, le llamamos 'rebeldía'". Pero entonces pasa que alguien nos pregunta si sólo hay ese '¡NO!'. Si todo queda ahí nomás (...) Y puede ser que ese alguien que nos pregunta eso sea nuestro propio corazón, individual o colectivo. Y entonces, tratando de responder, empezamos a buscar el cómo, el cuándo, el con qué y con quién. Eso es lo que acá llamamos 'resistencia.'" (Sub I Moisés)

Travessia per la Vida.. capítol Europa

Avui, les gestions socials en el marc de pandèmia actual agreugen les condicions de vida de certs cossos ja vulnerabilitzats per les lògiques d'un capitalisme ferotge. Això deixa patent la terrible crisi social i moral –a part de l'econòmica i l'ecològica– en la qual estam immerses.

És en aquests moments, en què ens necessitam més que mai, que les companyes zapatistes decideixen creuar l'Atlàntic i contagiar-nos amb el seu esperit amorós i combatiu. Una delegació formada per 160 zapatistes, de les quals un 80% són dones, venen a recórrer els cinc continents per continuar estenent aquesta llavor.

Apareixen per difondre la lluita per la vida, per entaular diàlegs i donar veu a totes aquelles

invisibles per a l'actual sistema, per dir-nos que la llibertat i la vida són per a totes. La seva arribada també té com a objectiu sumar resistències i rebel·lies de cada regió i mostrar-nos que “les solucions poden trobar-se en els racons del món i no en els palaus governamentals”.

Des que vam saber que visitarien les nostres illes, persones de les Balears i les Pitiüses que no ens havíem vist mai (almenys la majoria!) vam començar a treballar juntes per acollir la seva arribada. El que teníem en comú era la manera en què la paraula *zapatista* ens inspira, ens colpeja i activa aquella part de nosaltres que es nega a quedar-se només en aquell “NO”.

Així doncs, començant a cercar *com, quan, amb què i amb qui*, ens hem autoorganitzat com a comitè d'acollida. Amb el compromís de compartir les nostres maneres de sentir i d'aprendre de les seves lluites, ens hem posat mans a l'obra per rebre-les amb els cors ben oberts.

Sense voler equiparar situacions ni vivències, des de les Illes detectam una sèrie de “dolors” que ens connecten amb la crida zapatista, tot entenent com a “dolor” aquelles fissures que ens generen les diferents realitats que ens oprimeixen. Ens hem organitzat en diferents línies de treball per tractar els diferents eixos que ens afecten, que són: memòria de la repressió, defensa del territori davant l'espoliació extractiva, sobirania alimentària i autogestió, vides migrants i feminismes *decolonials* i llengua i cultura en resistència.

Tot i que les maneres en les quals enfrontam diàriament aquests eixos que ofeguen són diferents, o precisament a causa d'això, sabem que aquesta trobada ens sacsejarà de dalt a baix. Perquè, com escriu el Subcomandant Insurgent Galeano en referència a això a la carta on accepten la nostra invitació:

“¿Y si lo que parece que es una debilidad, en realidad es una fortaleza? ¿Y si lo que hace distintas nuestras luchas (su calendario, su geografía, su modo, su paso, su compañía, su ruta, su destino) es lo que desquicia a la bestia? Lo sabemos que nos dicen 'divide y vencerás', pero no es que nuestras luchas estén divididas, es que son diferentes. Además de que no nos dicen que detrás de 'la unión hace la fuerza' está 'en la unión hay quien manda y hay quien obedece'”.●

Glossari:

Juntes de Bon Govern:

Tracten els assumptes dels Municipis Autònoms Zapatistes com ara projectes, visites, cooperatives, conflictes, etc. Es formen amb representants de les comunitats que formen part de cada Caragol i els seus membres són rotatius i reemplaçables en tot moment. Es regeixen pels set principis de manar obeint: servir i no servir-se, construir i no destruir, representar i no suplantar, convèncer i no vèncer, obeir i no manar, baixar i no pujar i, per últim, proposar i no imposar.

Caragols:

Són les regions organitzatives de les comunitats autònomes zapatistes, creades l'any 2003. Varen reemplaçar l'anterior forma d'organització –els ‘Aguascalientes’–, després d'introduir canvis en la forma en la qual es relacionaven les comunitats i, alhora, aquestes amb l'EZLN i amb el món exterior.

Trobades intergalàctiques:

La Primera Trobada Intergalàctica, anomenada formalment Fòrum en defensa de la humanitat i contra el neoliberalisme, va convocar activistes de tot el món l'any 1996 a Chiapas per tractar l'amenaça creixent de la globalització corporativa. Aquesta trobada és considerada com la llavor que va desencadenar la manifestació històrica contra l'Organització Mundial de Comerç a Seattle tres anys més tard, de la qual va sorgir el moviment antiglobalització.

Semilleros:

Intercanvi de llavors d'idees, crítiques i propostes relacionades amb la formació política per tal de sembrar la llavor del pensament crític.

Nota: en aquest article s'ha utilitzat el femení genèric. Es considera que engloba totes les identitats de gènere perquè parla de “les persones”.

Defensar els drets trans i la llibertat sindical

Acomiaden a una persona transsexual i demanen 14 mesos i 80.000 euros de multa al secretari de la CGT de les Illes Balears

Text: **Rafa Sánchez** Secretari general de CGT de les Illes Balears

Il·lustració: **Cristòfol Pons** cristofolpons.com @quitolomalo

L'any 2018 va ser un any de mobilitzacions, de constitució de nous col·lectius socials. Va haver-hi grans mobilitzacions de pensionistes i l'ànim de les companyes i companys era molt bo i optimista. Però a les Pitiüses hi havia una representació sindical combativa inexistent. Per això, el juny de 2018, en plena temporada turística, va néixer el Sindicat d'Oficis Varis d'Eivissa i Formentera de la Confederació General del Treball (CGT).

El sindicat començà a funcionar amb molta il·lusió i amb la determinació de canviar aquell panorama sindical inexistent. La nostra tasca, des del principi, va ser la d'atendre treballadors sense estar afiliats i intentar fer-nos un lloc dins de la societat de les Pitiüses. Poc a poc, la CGT a Eivissa i Formentera creixia i més treballadors s'acostaven.

En aquest context, l'estiu de 2019, rebem la trucada d'un treballador de Formentera que ens diu que ha estat acomiadat. Fins aquí, tot normal i habitual. Però el motiu de fer-lo fora va ser la seva condició de transsexual. El company ens contà que tot va començar quan va lliurar el NIE al seu cap perquè el donés d'alta a la Seguretat Social. Al document apareix el nom de dona. Aquí començà el seu calvari: insults, vexacions i menyspreus. Fins a una agressió.

Finalment l'empresari el va acomiadar, sense pagar-li el que li devia i deixant-lo al carrer, ja que el company estava allotjat a un pis del seu cap.

Després de la telefonada, la CGT d'Eivissa es posà a la feina i el primer que fem és portar al company a Eivissa per ajudar-lo a cobrir les seves necessitats bàsiques, havia quedat sense res. Tot seguit es va fer la corresponent demanda davant el Tribunal d'Arbitratge i Mediació de les Illes Balears (TAMIB) perquè l'empresa li pagués la quantitat deguda. Per últim, el vàrem acompanyar al jutjat de guàrdia a interposar una demanda per delictes d'odi.

Però encara havíem de descobrir més magarrufes: l'amo de l'establiment va contractar al nostre company segons el conveni de repartiment de menjar a domicili, quan li corresponia estar contractat pel conveni d'hostaleria. Això li suposava menys despeses a l'empresa i un contracte molt més precari i pitjors condicions laborals.

Quan vaig conèixer en persona al treballador; quan vaig veure en el seu rostre el sofriment; quan em va relatar amb tota mena de detalls els succeït; no podia entendre com la gent pot ser tan cruel i fer tant mal conscientment. Continuo sense entendre-ho.

Jo, com a secretari general, vaig fer unes declaracions públiques denunciant el succeït i explicant que aquestes situacions eren habituals en l'àmbit laboral. També vaig denunciar públicament l'empresa, dient el seu nom, i vaig fer una crida al boicot a aquest establiment de restauració per part dels moviments socials i del col·lectiu LGTBI+Q. També vaig dir-li canalla a l'empresari públicament, en saber que estava contractat amb frau de llei al nostre company.

Això és part del relat del succeït relatat pel propi treballador:

«Vaig començar a treballar com a cuiner. El dia que vaig lliurar el NIE per a ser donat d'alta en la seguretat social, on posa un nom de dona i és evident que jo sóc un home, comença una sèrie d'assetjaments per part del meu cap, el qual es posava darrere del meu i em murmurava que agafés l'espatula com un home, els homes això, els homes allò altre. Vés-te'n a ajudar a les dones. Fins que li vaig respondre dient-li que no em tractés així. Aleshores em va amenaçar i em va dir, cridant, "engendro". També intentà escanyar-me amb el seu braç. Vaig sortir corrent amb un atac d'ansietat i el primer que vaig pensar va ser a cridar a la guàrdia civil. Quan arribaren al restaurant i preguntaren, els digueren que no havien vist res a pesar que allò succeït va ocórrer davant dels treballadors, de la parella del cap i dels fills d'aquest. La guàrdia civil va considerar que, al no haver-hi lesions visibles, no procedien a acceptar-me la denúncia. Me'n vaig anar a l'hospital i vaig demanar un certificat de lesions on es deia que patia un atac d'ansietat pel motiu que jo vaig relatar al metge. Torno a la guàrdia civil i es tornen a negar a acceptar la denúncia. Com ja havia acordat amb CGT que aniria a Eivissa, decideixo anar personalment al jutjat a demandar».

« Em demanen 90.000 euros i pena de presó per un delictes contra l'honor »

L'empresa té una altra versió i intenta fer com si no sabessin res ni haguessin actuat malament:

«Fonts d'aquest establiment han indicat que desconeixien la condició transsexual del treballador fins que aquesta ha transcendit als mitjans de comunicació. A més, l'empresa assenyalava que "l'empleat no va ser acomiadat", sinó que ell mateix hauria abandonat el lloc de feina per "voluntat pròpia abans d'acabar la jornada laboral". Els responsables del restaurant informen que el treballador va tornar al cap d'unes hores a l'establiment "cridant, amb actitud amenaçadora i agressiu" i que se li informà que se li pagaria quan "s'hagués tramitat la seva baixa per la gestoria". Així mateix, des de l'establiment de restauració s'ha assenyalat que, vinculat al lloc de feina, el treballador comptava amb un habitatge que facilitava l'empresa i del

qual no se l'ha convidat a marxar "perquè tot ha anat molt de pressa". Fonts pròximes al cas han indicat que el restaurant no descarta emprendre accions legals contra el treballador per una presumpta denúncia falsa».

Tot plegat no se sosté per cap banda: des del moment en que es dona d'alta a un treballador a la Seguretat Social, s'ha d'emprar el NIE, varren veure el nom que hi figurava i va ser des de llavors que va començar l'assetjament.

Però, el que pareixia un conflicte laboral més, l'octubre de 2019 va fer un gir inesperat. Aquell mes vaig rebre una demanda d'aquest em-

presari on em demana 90.000 euros i pena de presó per un delictes contra l'honor. En aquell moment, tot plegat semblava una broma de mal gust. Però, el que pareixia que no tindria cap recorregut, s'ha convertit en un judici per un delictes penal (segons la jutgessa) on se'm demanen 80.000 euros i 14 mesos de presó. Tot per defensar els drets de les persones trans i per complir amb la meua obligació com a representant sindical.

El més estrany de tot (o no) és que l'empresari només m'ha denunciat a jo quan la denúncia pública no només la va fer la CGT d'Eivissa, sinó també una associació LGTBI eivissenca i el propi treballador, que va relatar fil per randa el succeït als mitjans de comunicació. Diners fàcils? Interès polític? Aquí ho deixo.

Amb tot, el que em fa mal és el temps perdut i els diners que hem hagut d'invertir en la meua defensa, que surt de les quotes de les afiliades i afiliats a la CGT. També l'atac contra la llibertat sindical i d'expressió. Contar fets que han succeït i que són constitutius de delictes mai hauria de ser perseguit per la justícia.

El meu judici està previst per al pròxim 29 de setembre del 2021 i espero que hi hagi una gran resposta social. No per recolzar-me a mi, si no per a defensar els drets de les treballadores i treballadors trans i en defensa de la llibertat sindical.

Visca la lluita de la classe obrera!●

L'estafa de la planta d'hidrogen de Lloseta

El projecte encobreix el manteniment de les activitats extractives, la construcció d'una planta de fabricació d'àrids i deixa la porta oberta a la fabricació de ciment

Text: **Terraferida** terraferida.cat

L'anunci de crear una planta d'hidrogen "renovable" a Lloseta ni reindustrialitzarà el nostre teixit productiu ni afavorirà un model energètic que superi les energies fòssils. El projecte, presentat a Palma per la presidenta del Govern de les Illes Balears, Francina Armengol, i la ministra d'Indústria, Reyes Maroto, posa de manifest la submissió de les autoritats als designis de la cementera Cemex i les grans empreses de l'oligopoli energètic (Acciona, Enagas i Redexis).

El Govern espanyol i el balear, sota el rètol de la transició a les suposades "energies renovables", promouen i reguen amb abundants fons públics una operació de camuflatge que vol dissimular el manteniment de les activitats extractivistes (la pedrera de Can Negret), la construcció d'una planta d'àrids i el retorn a la fabricació de ciment per part de Cemex. La incorporació en aquesta operació de l'oligopoli energètic serveix d'excusa per acaparar les inversions dels fons europeus Next Generation i procedir a la conversió indiscriminada del sòl agrari en sòl industrial de baix valor afegit. La "transició ecològica" per tant, emmascara el manteniment d'un model fonamentat en el creixement i el consum indiscriminat d'uns recursos naturals (terra, aigua, minerals...) cada vegada més escassos. Els llocs de treball creats (un màxim de 18 segons l'estudi de seguretat del projecte) no justifiquen l'operació i generen unes expectatives desmesurades en una comarca, el Raiguer, castigada per una desindustrialització que no revertirà un projecte que abunda en les contradiccions i els vicis d'un model que només afavoreix els accionistes d'un grapat d'empreses foranes.

L'energia no serà "verda" i menys encara el producte que en sortirà

El projecte de la suposada planta d'hidrogen de Lloseta s'acompanya amb la instal·lació de dues plantes fotovoltaïques (10 MW cadascuna), una a Lloseta mateix i l'altra a Petra (en sòl rústic) per produir hidrogen a partir d'aigua desionitzada provinent d'un pou (3000 L/h, amb 1000 L/h de rebuig).

Aquestes instal·lacions fotovoltaïques camuflen l'elevat consum d'energia del complex (planta d'hidrogen, cementera i planta d'àrids) i no en cobreixen de cap manera el consum real. La producció fotovoltaïca s'abocarà a la xarxa elèctrica i la planta industrial de Lloseta consumirà energia de la xarxa general que no serà al 100% renovable. L'hidrogen produït, per tant, no serà "verd"; com menys encara ho serà el consum de la pedrera, el de la planta d'àrids i el de la cementera.

Per tant, sota la capa de l'energia verda, subvencionam activitats de gran consum energètic, molt contaminants i amb un elevadíssim impacte ambiental, molt superior als suposats beneficis de l'hidrogen.

Uns autobusos financerament inviables

La producció màxima d'hidrogen de la planta prevista seria de 2000 m³/h, que equivalen a uns 164kg/h. Aquest hidrogen caldria comprimir-lo dels 30 bars que surten de l'electrolitzador i transferir-lo a contenidors a alta pressió (300 bar) per transportar-los a Palma en camions (moguts amb gasoil) fins al polígon de Son Oms. Allà aquests contenidors suposadament serviran perquè funcionin autobusos urbans amb pila de combustible.

« El projecte posa de manifest la submissió de les autoritats als designis de la cementera Cemex i les grans empreses de l'oligopoli energètic (Acciona, Enagas i Redexis) »

De moment, això és ciència-ficció perquè l'Empresa Municipal de Transports de Palma (EMT) no té obert ara mateix cap expedient d'adquisició d'autobusos amb pila de combustible. Autobusos que són molt més cars que els de gas fòssil comprimit que s'han adquirit.

D'altra banda, l'EMT pateix una delicada situació financera, agreujada per la caiguda

d'ingressos per causa de la crisi de la Covid-19. De fet, el batle de Palma, José Hila, ha hagut d'agradir a l'Estat la transferència de 12,3 milions d'euros que només palliaran "una part de les pèrdues" de la companyia. Resulta poc creïble que, en plena crisi, el futur del transport públic hagi de passar per fer experiments energètics costosíssims, amb tecnologies escassament rodades i a costa de distreure partides del bon servei als ciutadans.

L'hidrogen no és una font d'energia: és un engolidor energètic

La propaganda dels lobbies de l'hidrogen fan veure que "l'element més abundant" de la natura és una font d'energia "neta". La realitat és que per aïllar-lo i usar-lo com a combustible, cal invertir unes quantitats desmesurades d'energia elèctrica. El rendiment útil de l'hidrogen com a combustible és del 53%; el d'un motor elèctric supera el 95%. Per tant, davant l'evidència d'una crisi energètica en els anys i dècades a venir resulta absurd i contraproduent malbaratar electricitat i sòl rústic valuós tant des del punt de vista ecològic com des de l'agroalimentari.

La producció d'hidrogen a partir d'energia solar fotovoltaica només se justifica com a possibilitat d'emmagatzemament d'un excedent d'energia elèctrica en forma líquida, però presenta molts d'inconvenients: és un element molt volàtil, molt difícil d'emmagatzemar, requereix dipòsits i canonades especials que pateixen aviat els efectes de la corrosió. A més, l'extrema volatilitat de l'hidrogen fa que, una vegada emmagatzemat, els dipòsits pateixin fugues i pèrdues enormes (un 20% cada 100 dies).

Per tant, una economia de l'hidrogen té poc sentit en unes illes en què s'estan desplegant indiscriminadament plantes solars fotovoltaïques que durant la nit, per definició, no produeixen electricitat. No té cap sentit haver d'incrementar la superfície

dedicada a instal·lacions solars per perdre més de la meitat de l'electricitat captada pel procediment de transformar-la en hidrogen quan sortiria molt més a compte electrificar directament un transport públic (trens, tramvies, troleibuses i autocars elèctrics) que funciona essencialment de dia.

En cap cas l'hidrogen és un combustible que pugui substituir, a gran escala, les prestacions actuals dels hidrocarburs en el sector del transport. El caràcter fantàstic del projecte que s'ha presentat es posa encara més de manifest quan hi llegim que, prèvia compressió a 700 bar, part d'aquest hidrogen serviria per recarregar automòbils de turisme (només n'hi ha un model que es comercialitzi ara mateix a Espanya).

La canalització de l'hidrogen a la xarxa de gas o com donar gat per llebre

El projecte exposa que, a través d'una canalització específica des de Lloseta a Inca de 7,5 km de longitud, s'injectaria l'hidrogen en una proporció màxima del 5% a la xarxa de gas canalitzat fòssil de Redexis. Així, la distribuïdora exhibeix una reducció de l'1,5% del contingut de carboni del gas canalitzat mentre incrementa el volum de gas distribuït al consumidor final. Negoci rodó. Redueixen la taxa d'emissió de CO₂ (de manera simbòlica) i facturen més gas (de manera efectiva i cash). La realitat és que el rendiment energètic real de l'hidrogen per metre cúbic és molt inferior al del gas fòssil canalitzat habitual i, per tant, el consumidor veurà incrementada la seva factura de gas, mesurada en metres cúbics, per un rendiment inferior del producte consumit.

La causa de l'engany és ben coneguda: l'hidrogen, com a combustible, té una densitat d'energia per volum molt més baixa que el gas fòssil canalitzat. A mesura que s'incrementa el percentatge d'hidrogen al gas canalitzat, baixa el contingut calorífic i, per tant, cal augmentar el volum de gas necessari per cobrir les mateixes necessitats d'energia. Amb aquest percentatge de barreja tan petit no els cal, a més, fer modificacions en la canalització ni en els cremadors; però el consumidor notarà l'engany en la seva factura.

La reducció efectiva d'emissions de CO₂, per tant, és nul·la. A la llarga, la xarxa de gas no serviria per canalitzar hidrogen atès que la presència de percentatges més alts d'hidrogen (a partir del 20%) requeriria fer adaptacions a les instal·lacions perquè l'hidrogen altera l'acer i provoca microfisures que poden generar fugues●

Immatriculacions de béns immobles per l'Església

Un problema creat per l'Estat, que no el vol solucionar

Text: **Aina Comas Delgado** Portaveu de Recuperando a les Illes @Ainacomasdelgad

El cas, resolt, de les murades d'Artà -i algun altre de ni encetat

En sentència ferma i amb obligació de pagar les costes a la part demandant, el Bisbat de Mallorca, el Tribunal Suprem declarava el passat mes de gener que les murades i recinte de Sant Salvador són un bé de domini públic de l'administració pública. En tercera instància judicial, l'Ajuntament d'Artà recuperava per al comú allò que s'havia apropiat l'Església uns anys abans.

Les murades, el recinte i el Santuari de Sant Salvador d'Artà foren immatriculades el 2015 davant del Registre de la Propietat com si fossin patrimoni de l'Església. L'Ajuntament d'Artà havia badat fent tard a l'hora d'immatricular el recinte i les murades, no l'Oratori i Ca'l donat, com a patrimoni públic del poble.

Guillem Caldentey, regidor Iniciativa—Verds d'Artà a l'Ajuntament ja havia advertit d'aquesta possibilitat amb anterioritat, des de l'any 2013, senzillament assabentat per la premsa de com, arreu de l'Estat, diferents organismes (Bisbats, ordres religioses, parròquies) pertanyents a l'Església catòlica feien efectiva la possibilitat de registrar béns immobles (no només d'ús religiós, sinó tot tipus de monuments, places, garatges, apartaments, finques en sòl rústic, ermites abandonades...) sense haver d'aportar cap certificat de propietat, en virtut d'una modificació de la Llei hipotecària del Gobierno de José María Aznar de l'any 1998. Les reclamacions d'aquell regidor foren preses gairebé en broma, semblava una ocurrència típica de les «esquerres radicals», sempre cercant escàndol... «Un ruego de lo

más singular» publicava Diario de Mallorca en relació amb els avisos del regidor dia 4 de novembre de 2013; els màxims responsables municipals en aquell moment en coalició de govern (batles de Unió d'Independents d'Artà, a l'òrbita de Més per Mallorca, i de El Pi) optaren per la passivitat, no obstant fins i tot s'aprovà, amb el vot dels seus grups municipals, alguna Moció posterior impulsada per l'ecosocialista, amb el suport dels socialistes locals.

« S'afirmava que era un bé del Bisbat, el recinte i les murades de Sant Salvador s'havien immatriculat davant del Registrador de la Propietat de Manacor »

Passades les eleccions municipals de 2015, Alternativa per Artà, agrupació d'electors en representació de la qual vaig ser elegida regidora, feia equip de govern municipal amb els socialistes d'Artà i El Pi, amb la «conditio sine quanon», entre d'altres, de la defensa de la titularitat pública d'aquest bé. El primer que es va haver de fer va ser comprovar com, efectivament, en nom i representació del Bisbe, i sense aportar cap previ títol de propietat, amb un senzill escrit en què s'afirmava que era un bé del Bisbat, el recinte i les murades de Sant Salvador s'havien immatriculat davant del Registrador de la Propietat de Manacor el marc de 2015, en sollicitud de dia 10 de desembre de 2014.

Aquesta immatriculació no era ni de bon tros única, ni només es féu a Artà. Arreu de l'Estat, i a les Illes, l'Església Catòlica va fer una gran campanya d'actuacions immatriculadores els darrers mesos abans que l'articulat de la llei hipotecària aznariana perdés la seva vigència. Això darrer només va ser conegut amb exactitud a les Illes quan, per mandat del Parlament, l'any 2017 el Govern va obtenir un llistat de béns immatriculats del Registre de la Propietat. Només en l'actual «període democràtic» espanyol, l'Església Catòlica mallorquina ha posat al seu nom 207 béns immobles, alguns dels quals, fins i tot davant dels tribunals de Justícia contra ordres religioses, com ara les jerònimes, que varen perdre en favor del Bisbat el convent de Sant Jeroni, a Palma. Segons les dades de la pròpia Conferència Episcopal, especialment des de el Govern d'Aznar, l'Església ha immatriculat 40.000 béns.

La jutgessa de primera instància nº 5 de Manacor dictava sentència el gener de 2018 contra l'Ajuntament atribuint al bisbat la propietat de tot el conjunt, incloses les murades i el recinte que reivindicats per l'Ajuntament. La sentència se basava en lleis de 1885 i com si el Santuari i les murades fossin un tot indivisible, sense fer cas a la història i els abundants i contundents documents presentats per l'historiador Dr. Antoni Picazo, encarregats per l'Ajuntament. Per què es feren les murades? Qui les va fer? Són les murades una edificació civil o religiosa? Amb una sola cita referida a les murades i recinte de Sant Salvador tot això queda

ben clar: “El 1562 el Lloctinent dona orde al capità i batle d’Artà... facen acabar una paret que es començada a la fortalesa... ja que és lloc apte per recollir la gent de la vila i salvar aquells en cas de necessitat d’enemics com cada dia aquests es facin potents i sia possible la seva vinguda a Artà”. En tot moment, segons va poder demostrar l’Ajuntament d’Artà en la totalitat de les etapes judicials fins a la sentència ferma del Tribunal Suprem, ha estat el poble, i l’administració municipal en particular, qui s’ha fet càrrec del manteniment i la conservació d’aquells espais.

L’Audiència Provincial, en canvi, estimà íntegrament la demanda presentada per l’Ajuntament d’Artà contra la primera resolució judicial per la titularitat de les murades i els patis de Sant Salvador i les declarà propietat de l’Ajuntament. Així mateix, la sentència, de juny de 2018, anul·lava la inscripció registral feta per la parròquia i ordenava al Registre de la Propietat de Manacor la seva cancel·lació, condemnava a la Parròquia de la Transfiguració del Senyor a “estar i passar” per la declaració i la condemnava al pagament de les costes del procés. El gener de 2021, el Suprem desestimava el recurs del Bisbat, feia ferma la sentència de l’Audiència de Palma i condemnava la part recurrent al pagament de les costes del procés. Aquesta resolució no admetia ja cap més recurs.

L’assemblea general de la Coordinadora «Recuperando», reunida a Saragossa el novembre de 2018, acordà promoure la incorporació, en els programes electorals de les formacions polítiques que

concurríen a les eleccions generals la identificació dels béns immatriculats per l’Església catòlica a l’empara del privilegi de la legislació hipotecària espanyola, afectant a patrimoni de l’Estat aquells de domini públic o interès històric, artístic o cultural, i la reversió a la seva anterior situació registral.

« Ha estat el poble, i l’administració municipal en particular, qui s’ha fet càrrec del manteniment i la conservació d’aquells espais »

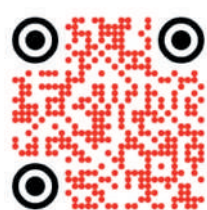
Avui, amb la legislatura espanyola encapçalada pel «Gobierno más progresista de la historia», no hi ha senyals que efectivament, a pesar dels compromisos electorals, a l’Estat es posin a fer feina per corregir aquesta situació, de manera que no hagi de ser tasca de municipis, diputacions, governs autonòmics o persones privades les que hagin d’escometre el repte de revertir, finca per finca, monument per monument, plaça per plaça, etc., davant de la Justícia la titularitat eclesiàstica de les mateixes. Estats veïns, com ara França o Portugal, són els titulars dels temples, per molt que l’Església en tingui privilegis per al seu ús litúrgic. L’ombra del nacionalcatolicisme es demostra, també en aquest aspecte, ben allargada...

Tampoc a les Illes no sembla que, més enllà d’alguna solemne Proposició no de Llei aprovada la passada legislatura, el Govern de les Illes ni els Consells estiguin decidits a fer front al Bisbat, passar de les declaracions d’intencions a posar fil a l’agulla: el llistat de béns immatriculats anteriorment esmentat ni tan sols no ha estat publicat per al coneixement públic!

Com a cas molt greu d’immatriculació (però, sobretot, com a cas molt greu d’apatia política per part de les administracions en principi concernides, que serien, com a mínim, Consell de Mallorca i Ajuntament de Palma (si no també el Govern de les Illes)- cal assenyalar el de la Catedral de Palma, un bé d’incalculable valor patrimonial, històric i artístic, apropiat per l’Església mitjançant certificat del Bisbe el 2015. Ens resulta d’allò més cridaner, escandalós, el desconeixement generalitzat de les inversions públiques que s’hi han fet, al llarg dels segles, i de manera sostinguda fins als nostres dies (quina va ser, per exemple, l’aportació per a la obra de l’artista Miquel Barceló a la Capella del Santíssim per part de les administracions (UIB, Govern Balear i altres), un dels atractius turístics més importants, inaugurada l’any 2007 pels reis d’Espanya?); així com dels ingressos que se n’obtenen, derivats de la seva explotació com atractiu turístic ●

AQUEST MÓN
CONTÉ
UNA SOLA
ESPERANÇA

L'ESPERANÇA

DE LA SEVA

FI

Assemblees climàtiques i la transició empàtica

Text: **David Abril** @abrildavid

Pau de Vílchez Moragues és investigador i docent de la Facultat de Dret de la Universitat de les Illes Balears (UIB) i va doctorar-se recentment amb una tesi que li ha estat guardonada amb el premi Josep Miquel Prats Canut a la millor tesi doctoral en Dret ambiental 2020. En la seva tesi, Pau explora la inacció política en matèria climàtica, tot i la obligació dels Estats de prendre mesures

Els temes ambientals i el canvi climàtic no solen ser temes preferents a les càtedres de dret. Què et va dur a situar aquest tema al centre de la teva feina acadèmica?

Ja fa molts anys que tenc una sensibilitat ambiental molt forta, però és cert que fins fa relativament poc no m'hi havia dedicat professionalment. Havia estat una vessant de la meua vida a la que dedicava el meu temps lliure, de voluntariat i de compromís polític i social. Quan vaig començar a donar classes de dret internacional públic a la universitat i vaig decidir-me a fer el doctorat, vaig pensar que era una ocasió magnífica per unir dos eixos del meu compromís: la justícia i el medi ambient. Ha estat una gran experiència, ja que m'ha permès confortar una intuïció que tenia des de fa temps: que la justícia, la igualtat, els drets humans i el respecte a la natura són distintes dimensions d'una mateixa realitat, que estan íntimament lligades. Per exemple, amb la crisi climàtica i de biodiversitat que tenim a sobre, és imprescindible tenir en compte que no les resoldrem sense resoldre el problema de les desigualtats, a nivell local i global. La gent amb més recursos és la que més contamina. No es pot resoldre un problema sense resoldre l'altre.

La teua tesi ha estat premiada. Ens pots explicar breument en què consisteix i la seva transcendència internacional?

Fa poc vaig rebre el premi Josep Miquel Prats Canut a la millor tesi de dret ambiental. El meu tema de recerca ha estat la litigació climàtica arreu del món, és a dir, de quina manera cada cop més persones i ONGs denuncien els seus propis governs per manca d'acció climàtica. Allò interessant és que des de fa 6 anys, cada cop més tribunals reconeixen que el canvi climàtic és un perill greu per a la vida i el benestar de la ciutadania i per això els estats estan obligats a prendre les mesures necessàries per donar-li resposta.

Entrevista a Pau de Vílchez

Ets expert també i tens experiència en cooperació i relacions internacionals. Com veus aquest punt en què estam de la Globalització, amb aquesta nova etapa que sembla que s'ha iniciat amb la pandèmia? Serà un punt d'inflexió?

Tot és dinàmic. Com a tu t'agrada dir, citant n'Emir Sader... O era en Galeano? "El món no és, sinó que està essent". Paulo Freire! L'evolució és constant. Està clar que la crisi de la COVID ha posat de manifest una qüestió essencial: no hi ha benestar possible per a l'ésser humà sense un medi ambient sà. Ara bé, el cost en termes socials de la crisi ha provocat que molts governs i moltes persones busquin recuperar el més aviat possible el mateix sistema d'abans. El problema és que és justament aquest sistema el que ha provocat la crisi de la COVID i la que està posant en marxa crisis molt més greus, com la climàtica o la de la bi-

odiversitat. És per això imprescindible treballar per un canvi de model, i treballar-hi ja. Els informes científics posen de manifest que els propers 10 anys seran claus per combatre la crisi climàtica. Això vol dir que si volem evitar que es posin en marxa mecanismes naturals incontrolables que facin molt complicada la nostra vida a la terra, tenim deu anys per posar-nos-hi en una trajectòria que permeti evitar aquest futur distòpic.

No creus que les qüestions ambientals i de canvi climàtic moltes vegades s'aborden desconnectades de la realitat social?

Totalment. Tal i com deia a l'inici, totes dues qüestions esta estretament connectades. No només a un nivell més bàsic, en el sentit que causa efecte. També en la mesura en que les respostes a les crisis ambientals han de permetre també donar resposta a les desigualtats socials. Però hi ha un tercer nivell, que per a mi és essencial: tant la destrucció del medi ambient com les desigualtats posen en evidència una mancança fonamental de la nostra societat: la manca d'empatia. Tenim la mateixa empatia cap al medi ambient que cap als refugiats: cap ni una. Aquest menyspreu de l'altre, sigui una persona o un altre ésser viu, o una manifestació cultural distinta de la nostra, és simptomàtica d'una societat tancada que viu en la il·lusió que es pot viure sense els altres. I això és impossible. Justament, la interacció, la col·laboració entre éssers vius, i amb el medi en el qual es troben és fonamental per a la seva supervivència. La lògica que ha permès l'evolució de la vida no és la competició, sinó la simbiosi. És, doncs, urgent que replanegem el nostre sistema econòmic i social per a passar de la competició a la cooperació.

Aquesta reflexió aplicada a Balears... No creus que els temes de canvi climàtic agafen molt d'enfora a la gent treballadora, especialment a unes Illes on molta gent fa feina en condicions molt precàries?

Sí, però per això cal aprofitar la crisi (o les crisis) com una oportunitat per a construir un teixit productiu diferent que permeti crear ocupació de qualitat, i que estigui basada en les necessitats i capacitats reals, i no en una lògica extractiva que quan hagi espremut les Balears, com una taronja, les tirarà i s'anirà a una altra banda. El sistema actual és precari i suïcida. Cal bastir un sistema de benestar que garanteixi el nostre futur digne, i el dels i les nostres infants.

Es parla molt de canviar el model econòmic, però es concreta molt poc sobre com fer-ho. Quines serien per tu les fites bàsiques per avançar cap a unes Illes descarbonitzades el 2030? És factible?

Per suposat és complicat, però és factible. I el cost serà menor que el cost de no fer res. Crec que caldria incidir en diversos aspectes: per una banda, la generació i consum d'energia. Això implica deixar d'emprar combustibles fòs-

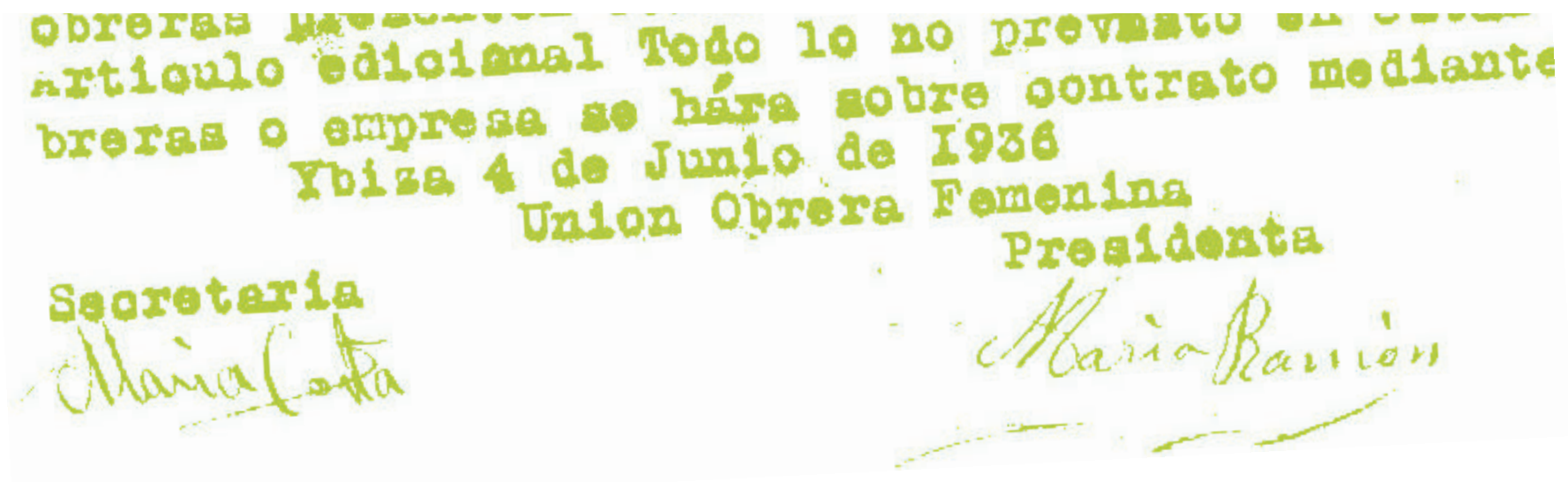
« Amb la crisi climàtica i de biodiversitat que tenim a sobre, és imprescindible tenir en compte que no les resoldrem sense resoldre el problema de les desigualtats, a nivell local i global »

sils i generar l'electricitat que consumim amb energies renovables. Al mateix temps, hem de reduir la nostra demanda energètica, precisament per reduir la necessitat d'implantar més instal·lacions de renovables. Per altra banda, és molt important transformar la manera que tenim de moure'ns. No pot ser que tothom empri el cotxe per

anar pertot. Cal un sistema públic de transport eficient i assequible, i al mateix temps, cal que cadascú deixi d'emprar el cotxe quan realment no faci falta (la majoria de trajectes a dins la ciutat o el poble es poden fer a peu o en bici). També cal prioritzar el producte local i deixar de comprar coses que venen d'enfora, que no són de temporada i que venen ultra-envasades. Un altre eix essencial per a la transició necessària és l'aposta decidida per una agricultura local i digna, que apliqui criteris ecològics i d'agricultura regenerativa. No pot ser que el nostre camp estigui abandonat i sembli que només es pot emprar per a lloguer turístic o hotels rurals. El camp ha de ser productiu. Això serà en benefici de la nostra salut, de la nostra economia, del nostre paisatge i del nostre clima i medi ambient. I per suposat cal canviar el model econòmic per deixar de dependre del turisme, un sistema extractiu amb unes emissions associades enormes i unes conseqüències socials molt desiguals. En tot cas, com que tot això implica canvis profunds per a la nostra societat, és important que sigui la pròpia societat la que debati i decideixi com fer-ho i com arribar-hi.

Fas part d'un equip de la UIB que també promou les assemblees ciutadanes pel clima, podries explicar breument en què consisteix aquesta proposta?

Això connecta justament amb allò que dèiem abans. Els canvis necessaris són substancials i per això, si volem fer una transició exitosa i que millori el benestar de tothom, cal que ho decidim entre totes i tots. Les assemblees climàtiques són una eina per aconseguir-ho, que permeten a la gent prendre consciència del problema i cercar solucions plegades. A més, permeten treure aquesta qüestió del debat partidista, que molt sovint no permet abordar els problemes amb la suficient calma. La gent no participa a aquestes assemblees en representació d'una organització o un partit, sinó a títol personal. I aquestes assemblees permeten una cosa que ja hem mencionat abans i que és fonamental per a garantir el nostre benestar com a societat: l'empatia. La gent parla, contrasta opinions i preocupacions i treballa conjuntament per a trobar respostes que generin el major consens possible. Així, les assemblees climàtiques no només serveixen per a fer propostes viables i necessàries per respondre a l'emergència climàtica, sinó que també permeten enriquir la qualitat democràtica de les nostres societats. Esperem que es puguin dur a terme i que permetin en el futur també donar resposta a altres problemes●

Maria de Can Ventosa

Jove, dona i anarcosindicalista (1935-1936)

Text: **Jordi Maíz** Grup d'Estudis Llibertaris "Els Oblidats" @jmaizchacon

No té els mateixos drets la dona que l'home? Aquesta és la qüestió inicial que es planteja una jove costurera de calces i mitjons de la vila d'Eivissa. Encara no era el paradís del turisme i la festa; l'illa llavors acollia un idíl·lic paisatge que amagava múltiples històries plenes de conservadorisme caciquil. L'article continua la seva reflexió amb un immediat *clar que sí*; però aquesta afirmació en veu alta era quelcom més: una declaració, una denúncia davant l'opinió pública i també un acte d'autoafirmació. La protagonista, Maria Costa Ferrer, va amagar la seva identitat. Tothom es coneixia i les seves paraules, escrites sota el pseudònim de C.M., eren suficients per a avergonyir a la seva família davant les seves veïnades, dels seus veïns, davant la normalitat absoluta d'un lloc i d'un moment, on tot era sempre gairebé igual.

El 1876, l'empresari català Pere Ventosa va inaugurar a la vila d'Eivissa un petit taller tèxtil. L'obrador prest va esdevenir l'epicentre del món laboral femení, la fàbrica era pràcticament l'única que tenia un gran nombre de dones treballant. La demanda de teixits manufacturats feia créixer la producció i cada vegada eren major el nombre de joves que feien feina al centre. El 1925 es va construir una nova seu, molt més gran i amb una major capacitat productiva. La nova fàbrica a l'exemple d'Eivissa era ja molt coneguda: Can Ventosa. Les instal·lacions, especialitzades en calces, van incorporar noves màquines i la plantilla gairebé es va duplicar en poc temps. A Can Ventosa, feien feina poc més de 100 persones, com hem dit la major part d'elles eren dones joves de la vila i dels pobles dels voltants. No era una fàbrica qualsevol, tal com va succeir a les zones salineres i portuàries: la concentració de treballadors i treballadores va generar també l'arribada de les noves formes d'organització obrera. A Can Ventosa, la mecanització va generar un augment de la producció, però també les condicions de feina eren cada vegada més dures. El 1935, la fàbrica es va convertir en una filial de Fabra i Coats, una multinacional anglocatalana capdavantera en filatures. Els nous propietaris volien aportar el seu model organitzatiu a un indret on la resistència i organització obrera seria probablement menys exigent.

Emperò, el 1935, l'ambient polític a l'illa era cada vegada més intens. La politització dels joves era cada cop més freqüent i els discursos i projectes contraris a la normalitat eren habituals i, perquè no dir-ho, necessaris. La denúncia de Costa publicada a l'inici de 1935 a *Cultura Obrera* era clara i concisa: la dona no pot quedar reduïda a un instrument de plaer masculí. La dona, la filla, la companya, la mare, etc. són dignes de tots els respectes i protagonistes de la seva llibertat. Elles i només elles en seran les protagonistes. Maria semblava conscient de tot plegat, i que l'alliberament passava necessàriament per la llar, per la família, pels centres del treball i pels espais de socialització on es movien. No es tractava d'una *rara avis*, cada vegada hi ha més dones a les illes que plantegen no només un paradisiac espai d'igualtat, sinó també un àmbit de llibertat i fraternitat integral, on les llibertàries, les dones anarquistes, malgrat ser poques, faran un pas endavant per visibilitzar una problemàtica concreta que no era tampoc aliena al seu àmbit polític. El posicionament de Maria Costa va provocar una resposta a *Cultura Obrera* per part d'un altre jove, Àngel Palerm, un parell d'anys major que ella i un dels impulsors de la reorganització de l'anarquisme a les Pitiüses a la Segona República.

A l'estiu de 1935, la presència de grups anarquistes a Eivissa és cada cop més visible. Es reparteix propaganda, es fan pintades i s'organitzen actes culturals i d'afirmació sindical. Un nou grup de joves d'entre 15 i 20 anys a la vila d'Eivissa impulsa l'anarquisme i les salineres i els ports polaritzen el discurs obrerista. No tots són homes, cada vegada hi ha més dones. La seva presència està limitada per moltes qüestions, però algunes decideixen fer un pas endavant. Llavors, Maria Costa Torres, una jove de 16-17 anys, comença a circular en els ambients llibertaris. Maria és dona, jove, treballadora i conscient de la seva posició. Prest la trobam a collectes econòmiques, organitzades pels grups propers a la Federació Anarquista Ibèrica a Eivissa, en favor dels presos. A les collectes, a les xerrades i a les trobades s'ajunta amb altres companyes i joves anarquistes de la zona: Maria Riera, Dolores Sierra, Antònia Ripoll o una 'allota de la FAI'. Participen dels actes en favor de les preses i els presos i la seva presència es normalitza.

Amb tota probabilitat, Maria Costa, propera a les Joventuts Llibertàries d'Eivissa i als nous nòduls anarquistes illencs, va estar relacionada amb el llançament de la publicació *Emancipación*. La nova revista es va començar a preparar a finals de 1935 i aspirava a convertir-se en òrgan de les joventuts anarquistes de les Balears. La idea era fer una publicació exclusivament de joves i amb una projecció educativa. Feia poc temps que havia desaparegut una altra publicació esquerrana d'Eivissa, *Masas*, que s'editava a Mallorca, a la impremta Fernando Soler, i que feia ressò i constància de les problemàtiques illenques del moment. La premsa obrerista de l'àmbit llibertari comença a introduir nous temes i qüestions fins aleshores no sempre presents: ateneus, jovent, els grups anarquistes, l'emancipació de la dona... La relació entre aquestes publicacions i l'anarquisme mallorquí sembla evident. No debades, *Masas* i *Cultura Obrera* es publicaven a la mateixa maquinària i molt possiblement el nou projecte del moviment llibertari d'Eivissa entraria a la rotativa de la històrica publicació anarcosindicalista de Mallorca. La iniciativa del nou setmanari anarquista, *Emancipación*, partia d'Eivissa, però ja comptava amb el suport de grups de joves de Formentera i també de Palma, ciutat on -amb total seguretat- s'imprimia. Les joves d'Eivissa participaven d'un espai de sociabilitat juvenil molt més obert i còmode que no pas els sindicats, on la presència d'homes era majoritària i quasi omnipresent. El primer número d'*Emancipación* va sortir als carrers l'octubre de 1935, però poc va durar. Àngel Palerm i Vicent Serra, de les Joventuts Llibertàries i relacionats amb la publicació són detinguts momentàniament. Després de la denúncia contra la publicació juvenil anarquista la qüestió es va complicar. Els domicilis dels companys relacionats amb la revista van rebre la visita de la Guàrdia Civil i el local de la redacció, que a la vegada era la seu del Sindicat Únic de Treballadors de la CNT també va sofrir un registre. El segon número de la publicació no va entrar mai en circulació. El seu director, Antoni Cardona, fou detingut i els exemplars ja impresos es van entregar a les autoritats i van desaparèixer. La repressió va afectar sens dubte a la participació de Maria Costa i d'altres joves anarquistes a Eivissa. En el seu cas particular, la seva presència a la premsa anarquista desapareix i no torna a circular públicament fins uns mesos més tard, quan tira endavant amb un sindicat específicament femení a la capital eivissenca.

El front únic també va arribar al món laboral i a les fàbriques d'Eivissa. El març de 1936, les dones van fer un pas fonamental per dignificar la seva feina i les seves demandes: es va constituir en el si de *Calceteria Hispánica Can Ventosa* (nom que rebia en aquells moments la fàbrica) una associació

« Can Ventosa no era una fàbrica qualsevol, tal com va succeir a les zones salineres i portuàries, la concentració de treballadors i treballadores va generar també l'arribada de les noves formes d'organització obrera »

amb el nom d'*Unió Obrera Femenina*, un sindicat exclusiu de la fàbrica i format per dones. Les treballadores de la fàbrica es van syndicar al marge d'altres grans sindicats, els seus objectius i la finalitat eren ben concrets. Al marge del sindicat majoritari a l'Illa, la UGT, a la *Unió Obrera Femenina* hi havia majoritàriament dones socialistes, però també esdevé el punt de trobada d'altres ideologies. Per superar la divisió, la nova organització va optar per fer un front sindical comú i unitari, on les diferències ideològiques quedaven en segon pla. Les condicions de feina eren molt dures, les jornades de treball eren sufocants i el tracte amb els propietaris de la fàbrica no sempre era correcte. La situació de les dones era ja coneguda als cercles sindicals d'Eivissa, però també a Mallorca, on fins i tot, la revista satírica *Foch y Fum*, es feia ressò de la situació: *la famosa fàbrica de calcetines de esta localidad de cada día hace resaltar más el despotismo y remarcar más el sabotaje a las obreras*. L'explotació prest va generar una ferma oposició entre un grup de joves de la fàbrica enfortides al voltant del nou sindicat, la presència de socialistes, adscrites a la UGT, comunistes i anarquistes, properes a la CNT i als grups afins (Joventuts Llibertàries i grups adscrits a la FAI com *Los indeseables* / *Los aguiluchos*) va radicalitzar les demandes de les treballadores.

La nova organització de dones treballadores va iniciar demandes per millorar les condicions de feina. El 13 de juliol de 1936, les filadores de Can Ventosa van declarar una vaga indefinida al seu centre de treball. La solidaritat amb les treballadores prest va arribar: diverses societats obreristes van manifestar el seu suport a la causa i es van solidaritzar amb les companyes. Les crides eren ben lògiques i prou clares: establir una jornada laboral de 8 hores diàries de dilluns a divendres i de 4 hores el dissabte amb el mateix salari que els dies laboral; l'establiment d'un període de vacances de 7 dies per any; una indemnització per acomiadament; la utilització de dos dies lliures remunerats en cas de pèrdua d'un familiar a justificació de dies, i també, el reconeixent de la nova societat sindical femenina com a responsable del «conveni» col·lectiu amb l'empresa, que estaria en vigor els propers dos anys. El document duia la signatura, en qualitat de secretària, de Maria Costa. Emperò no era l'única protagonista: Margalida Roig 'Llogat' o la presidenta del sindicat, Maria Ramon, van fer un també pas endavant per mobilitzar les quasi 150 dones que aleshores feien feina a la fàbrica. Cinc dies més tard, una insurrecció armada inicia moviments per instaurar un règim totalitari. Era 18 de juliol de 1936 i a Can Ventosa un grup de dones resten en vaga indefinida, les seves condicions de feina estan en joc. Rendir-se no era una opció possible●

Continuarà...

Queerstonant privilegis des de les pràctiques educatives

Text: **Elo Nàger i Ramon** Ses Foneres Col·lectiu Transfeminista de Menorca sesfoneres@gmail.com @sesfoneres

Il·lustració: **Natalia Fariñas** @natfar

Aquesta reflexió està feta des de la lectura de l'obra *Pedagogías Queer: ¿Nos arriégamos a hacer otra educación?* de Mercedes Sánchez Sáinz, doctora en Educació, llicenciada en Pedagogia, professora de la UCM i docent del primer màster oficial d'Estudis LGBTIQ+ de l'estat espanyol.

Seria un bon punt de partida reconèixer que és dur ser alumni, professor marica, bollera, gorda o, en definitiva, qualsevol persona que ocupa una posició a-normal, i que observa des del marge com operen els mecanismes d'opressió des de la normativitat imperant en els centres educatius. És asfixiant viure mentre es generen, invisibles i implacables, les violències que eduquen en i per a la normalitat. Comprovar com tot el que surt d'aquesta falsa norma és invisibilitzat, en el millor dels casos, o assenyalat i situat en la diana de l'alteritat, en els pitjors, posant als subjectes no normatius en situació de vulnerabilitat i a disposició de les persones agressores, per al seu ús i abús.

Si fem una ullada a com són les persones habitants d'aules, sales de professorat i centres educatius en general trobarem raonable pensar que les més allunyades de les pedagogies queer són les que invoquen als pins parentals i es posicionen al costat fosc de l'educació. Encara que no oblidem que les grans col·laboradores del sistema són aquelles inofensives persones que callen i, des d'un silenci pervers, continuen fent rodar aquest engranatge deshumanitzador, disfressant-lo d'atenció a la diversitat, d'educació en valors o de pedagogia educativa. Aquestes falses observadores passives, assumeixen clarament el rol de col·laboradores actives d'aquesta desfeta. Botxins insensibles que infringeixen dolor i patiment, des de la incomprensió, des de la ignorància o des del menyspreu. Jardineres transgèniques que semblen soledat, aïllament, marginació, desil·lusió i desànim. Materialitzat en amonestacions, expulsions, abandonament escolar i, fins i tot, de-

pressions i suïcidis. Un drama? Sí, encara que emmascarat d'altres connotacions: "és molt rar, s'aïlla tot sol, no s'adapta bé al grup, és força maleducada, és insofrible..."

Com podem fugir d'aquesta manera insidiosa d'educar que no qüestiona, que no posa res en dubte, que no reflexiona i que no permet ser? Com fer visibles identitats, sexualitats i cossos que fins ara s'han invisibilitzat, negant-los un espai habitable? Aquesta qüestió ens implica a totes, bé com a agredides, com a agressores, com a espectadores que callem o que no sabem com actuar. Ningú estem fora de la mal denominada diversitat. Quin gelat està fora de la diversitat de sabors dins del gran aparador d'una gelateria? La xocolata per ser la més demandada? La vainilla per ser un sabor clàssic? O sols són diversitat els sabors més exòtics com el gelat de formatge de Maó? La diversitat la conformem totis.

El parany hegemònic i normalitzador dins del món educatiu opera fent-nos veure que la diversitat a la que han de respectar els grisos, i ja respectables i respectats, *normals* són *els altres*, els rariuos, els no-normatius, els dels colors de l'arc de sant martí, els *orgullosament diversos*. És que hi ha algú que no ho siga, de divers? No som totes les persones absolutament úniques, irreplicables i diverses?

Cal sembrar els dubtes a l'aula, qüestionar l'ordre inqüestionable de les coses, posar els nostres privilegis damunt de la taula, mostrar les nostres vulnerabilitats, nombrar-nos amb les mateixes paraules amb les que ens volen insultar. Sí, cal dir "sóc una profi trans*, marica, bollera i molt guarri". Sí, i ho sóc per mi i per totis les meves amiguis, companyis, alumnis, fillis, activistes i acadèmiquxs que també ho són, ho han sigut o ho seran. Perquè cap identitat ni sexualitat és permanent, ni essencial, ni inamovible. Quan pensem que no tenim cap alumni trans* a l'aula, que totis estem dins de la normativitat i que sols estem parlant d'altres,

ens equivoquem. He conegut alumnis i també profes, i gent d'altres àmbits no educatius, que han transitat després d'acabar l'educació secundària. Jo mateix. Estem fallant quan pensem en els altres com a extraterrestres, com allunyats del nostre aquí i ara. I ho fem dia rere dia, per considerar que són temes a tractar en alguna tutoria aïllada, algun dia que no tingam res preparat o res millor a fer. Per passar l'estona. Sense aprofitar l'oportunitat que ens dona la tarima cada dia del curs. Oportunitat de baixar d'ella i apropar-nos als sentiments i a les emocions del nostre alumnat. Preguntar-los com estan, com es senten a l'aula, al centre. Quines violències estan rebent, on i quan, com podem ajudar des del nostre privilegi. Mostrar-nos a prop, accessibles, abordables, inclús vulnerables, sí, com qualsevol persona, abandonant l'autoritat, el poder, la posició inescrutable que ens confereix el rol jeràrquic de professorat.

Fer dels centres educatius llocs rars, a-normals, aquest és el nostre major repte des de les pedagogies queer, com afirma Merce Sánchez. Poder ajudar a transformar l'educació i la societat permetent veure'ns i viure'ns de totes les formes que puguem imaginar, sense binarismes jerarquizants. Com podem practicar pedagogies transgressores si ens aferrem a currículums reproductors de violències i plens d'absències invisibilitzadores? On són les persones grosses, grasses, amb corporalitats diverses, amb diversitats funcionals, racialitzades, amb sexualitats no normatives, amb identitats no binàries, amb procedències no europees, amb professions no reconegudes com a socialment exitoses, amb finalitats no lucratives o no subjugades al pensament capitalista? Algú ha trobat mai alguna referència en un llibre o alguna imatge en algun cartell o senyalística del centre educatiu que no represente la cisheteronorma capacitista binària, sexista, racista, homòfoba, trànsfoba i xenòfo-

ba? Tot el que es mostra i es reproduceix com a *normal* du el segell d'inqüestionablement adequat i modèlic. Les conseqüències són tràgiques.

Qüestionar la igualtat és un bon inici. És molt injust, com ens recorda Trujillo, tractar a tot el món per igual sense tindre en compte quina és la seva situació de partida, dins de quines violències està immersa, quines interseccions la travessen i en quina posició la situen. No podem abanderar la igualtat com a solució quan és l'equitat la clau per a trencar amb les desigualtats, les discriminacions i les violències que les acompanyen.

Queeritzar les aules és una urgència. Una emergència. Un deure ineludible. Hem de sortir de la docilitat, com ens convida Britzman. Donar-li un espai al dubte, fer que siga estimulante i productiu, en lloc d'incòmode, com ens proposen Louro, Pagano i Fernandes. Dir "no ho sé, pensem-ho..." no és cap vergonya, és una passa cap a la transformació de l'educació.

Just ahir sortia una notícia a elDiario.es que explicava com alguns col·lectius fe-

ministres havien sortit al carrer el dissabte 26 de juny per a mostrar el seu rebuig a la Llei de garantia dels drets de les persones Trans* que el Govern presentarà aquesta setmana vinent en el parlament i que permetria el dret a l'autodeterminació de gènere/identitat, no associada a una supervisió/qualificació mèdica psiquiàtrica com fins ara. En l'article s'assimila perversament l'autodeterminació al "canvi de sexe" criminalitzant a associacions "del moviment queer" i adduint que "mitjançant l'educació afectiva sexual estan estenent la idea que hi ha nins i nines que han nascut en un cos equivocat, provocant dubtes en l'alumnat i orientant cap a una transició al sexe contrari". Deixant a banda que la idea del cos equivocat ja està més que superada, i que és la mirada social el que ha de canviar i no els cossos trans*, tal com ens recorda Missé quan diu que "al otro lado del muro no nos espera el cuerpo no equivocado", sembla evident que és malèfic voler acusar a l'educació sexual d'incitar a l'alumnat a la transsexualitat quan tot el

sistema educatiu i social es un reproductor incansable de la pauta hegemònica cisheteronormativa, inflamant l'ambient cap a l'odi a la diferència i el càstig a la transgressió i a la dissidència.

És diu por. I es combat sembrant el dubte, generant i visibilitzant les múltiples respostes possibles, obrint pas a la llibertat de pensament, de sentiment, d'identificació, de corporalitats, de plaers i desitjos, de vides i mons habitables. Com fa Txus García, en Documento Nacional de Identidad:

Aquí estoy.

Me llamo Txus y soy transgénero.

Llevo siglos siéndolo.

Fui niño bollera y niña gay.

I com es pot ser tot això, profe? Anem a pensar-ho... Potser les definicions que ens han donat per a classificar-nos estan pensades des del binarisme i la cisheteronormativitat i, simplement, no ens són útils perquè no ens representen a totes. Qüestionem-les, posem-les en dubte. Transformem els sabers des de les pedagogies queer. Queeritzem les aules●

Bibliografia:

- GARCÍA, T. (2018): *Poesía para niñas bien (Tits in my bowl)*. Ed. Bellaterra, Barcelona.
- LOURO, G. (2001): *Teoría queer: uma política pos-identitaria para a educação*, Revista de estudios feministas, vol 9, nº 2, pp 541-553.
- MISSÉ, M. (2018): *A la conquista del cuerpo equivocado*. Egales, Barcelona.
- PAGANO, L. i FERNANDES, N. (2018): *Provocaciones de una pedagogía queer para el empoderamiento de las identidades transgéneras*, Pedagogías queer. CELEI, Chile.
- SÁNCHEZ SÁINZ, M. (2019): *Pedagogías Queer. ¿Nos arriesgamos a hacer otra educación?* Los Libros de la Catarata, Madrid.
- TRUJILLO BARBADILLO, S. (2019): *Nos sobran los motivos*, Revista TE Igualdad. El centro del debate educativo, pp. 22-24.

L'estiu passat un amic em va regalar l'assaig «Fragmenter le monde». Acabava de tornar de França on havia conegut el seu autor: Josep Rafanell i Orra; n'havia quedat encantat, per la seva hospitalitat i per les hores de conversa engrescadora.

Rafanell és psicòleg i psicoterapeuta, ha publicat diversos llibres (que ara per ara no s'han traduït al català) i participa al col·lectiu d'investigació política Les communaux, (<https://communaux.cc/lescommunaux/>), que vol dir alguna cosa així com «Les comunaltats»

En el context d'una pandèmia, en què les restriccions i l'aïllament ens han deixat vides i relacions fragmentades, el títol del teu llibre es pot malinterpretar. Per què és desitjable fragmentar el món?

El que vivim des del començament de la pandèmia me pareix que és més de l'ordre de l'atomització que no de la fragmentació (tal com jo l'entenc). I aquesta atomització no és incompatible amb la totalització. No havíem viscut mai a la nostra generació una homogeneïtzació tal del «cos social» a través de l'acció governamental. Aquesta ha conduït al seu paroxisme: una biopolítica inseparable d'una exacerbació de l'acció negativa de la «baixa policia».

Estem atomitzats però integrats de manera fusionada dins una massa total hipergovernada.

En aquest sentit, es tracta més que mai de fragmentar el món per fer-lo habitable. És, més que mai, una qüestió local. Per tornar-nos ingovernables ens hem de desfer de les totalitzacions socials, és a dir, hem de trobar maneres de fer secessió lligant-nos els uns als altres, d'una manera situada.

Tot el que resisteix, les formes de solidaritat i d'ajuda mútua però també els disturbis troben el seu origen dins formes localitzades i relacions de copresència. Són aquests lligams els que ens permeten fer secessió de la gegantina maquinària policial de control i d'integració que està en marxa. Afegeixo que per policia s'ha d'entendre també les institucions que fan «societat», que ens atribueixen uns llocs que ens fan productius i no només la «baixa policia» de les porres i les pilotes de foam.

La proposició d'una fragmentació només té sentit si la considerem com la condició de noves associacions. El que a mi m'agrada anomenar «nous comunals».

La idea de fer comunitat com a acció política és el rerefons de tot el llibre. Però no et quedes només en la idea..., el col·lectiu Les communaux (Els «comunals») és una manera de posar en pràctica la teoria?

Comunitat: seria un error considerar-la com una entitat tancada, un grup d'amics, un lligam de filiació... Comunitat s'ha d'entendre com un procés obert de conjura de la subjugació a allò social, a les seves identitats, a les seves divisions, a la distribució i a la integració dels éssers dins el que anomenam societat. És aquesta la tasca històrica de l'Estat dins la seva articulació amb l'economia i els seus règims universals d'equivalència de valor.

La comunitat que no sorgeix de les trobades amb el que li és heterogeni degenera inevitablement en lògiques autoreferencials, tòxiques i finalment en màfies.

És efectivament per això que m'agrada reutilitzar la vella paraula «comunals» tal com existien abans dels encerclaments (1) de finals del segle XVII, llocs no sotmesos al règim de propietat, ni individual ni col·lectiu. Els «comunals» són

Llegesc el meu exemplar de «Fragmenter le monde» i hi diu que l'edició és de 2016, però en un prefaci misteriós s'indica que el text va circular en una versió primitiva per cercles restringits on va tenir un fort impacte. Potser trobareu relació entre el que explicam ara i el contingut del primer «L'orquídia i la vespa» de la tardor de 2020...

Tenc l'oportunitat de fer unes preguntes a Josep Rafanell sobre el llibre i aquest és el fil de la nostra conversa:

llocs i usos comuns, que per les seves pràctiques fan sorgir la comunitat. Són les pràctiques comunes, la manera de fer existir les nostres experiències, els coneixements i les tècniques compartides, localitzades, que ens permeten ubicar-nos al món d'una manera situada. Els «comunals» ens parlen de mons plurals. Amb ells entra en joc la resistència històrica tenaç a fragmentar les totalitzacions socials. Els «comunals» sempre tenen una base associativa, de qualche manera federativa. La Comuna de París estava basada en la idea d'una federació de Comunes.

És un vertader símptoma del desastre polític català el fet que dins el que queda d'una esquerra radical independentista un poc decent, la defensa de la república no sigui en nom d'una República dels Comuns.

M'interessa la figura de l'investigador, que apareix constantment al teu assaig. Escrius que «la investigació és una teràpia» i que «'hi som' és l'afirmació primera de l'investigador», que es deixa copsar per un lloc i un temps. Et reconeixes com investigador..., aleshores: com travessa això la teva vida? Com s'enllacen política i investigació?

En francès es pot dir «investigation» o «enquête». És difícil de traduir al català. Diguem que l'investigador té una relació amb la recerca. Però el que m'interessa és que també està a la recerca de noves percepcions que redefinixen una situació.

A l'investigador se l'ha de veure sobretot com un itinerant que deambula entre diferents mons. S'interessa pel que s'experimenta, per les diferents maneres de fer existir una experiència. Però ha de ser capaç de fer una restitució de l'experiència. Llavors es tracta de l'art de contar la història. Com ho faig per contar el que passa? Com puc interessar-me pel que passa allà per contar-ho aquí? La investigació sempre és un art de traducció. El treball de recerca sempre és una qüestió de tacte, d'atenció. Una manera (diferent) de fer viure una experiència. Ja que cada experiència està situada, encarnada, està veritablement passant a qualche lloc. Té lloc. Viu dins el seu medi. I quan canvia de medi aquesta experiència torna «una altra».

Pel que a mi respecta, les meves investigacions, les que m'agrada compartir, parlen particularment de la fragilitat de les experiències: de bogeria, de sofriment, de malaltia, de precarietat de formes de vida vulnerables, humanes i no humanes (per exemple els terrenys urbans, l'ànima d'un barri...) aquelles que exigeixen formes de cooperació, ajuda mútua, sabers compartits... Aquestes recerques pretenen «fer lloc» contra els espais administrats.

Fa un cert temps que pens que no sé si hi ha una relació immediata entre la recerca definida d'aquesta manera i la política. La política i les seves escenes de representació, amb les seves ideologies és sovint el cementeri de recerques vives que no exigeixen representacions, idees, un «telos», sino presències, copresències, indeterminacions i bifurcacions....

Fragmentar el món

Una conversa amb Josep Rafanell i Orra

Text: **Rulag Oiie**

A l'ateneu l'Elèctrica tenim un projecte de treball sobre l'autonomia; al llibre dius que paradoxalment l'autonomia passa just per la dependència, per una altra heteronomia. Me sembla fonamental remarcar aquest fet per no caure en el romanticisme o la idealització d'una vida més independent de l'estat i el capital..., no?

L'autonomia per jo només te sentit si ens desfem de la idea d'un individu autònom, d'un subjecte sobirà. L'autonomia no és una col·lecció de persones autònomes, no resideix dins la idea de sobirania, si no dins una manera de fer secessió a través de la creació de nous lligams i interdependències. M'agrada citar una frase del filosof David Lapoujade: «Existim de fer existir el que en contrapartida ens fa existir».

En algun moment parles de les cures com intervenció política, cosa que inevitablement connecta amb la lluita feminista. Les feministes incideixen en la cura dels cossos i tu més en la cura de les relacions?

El feminisme duu la promesa d'una revolució antropològica! És a través del feminisme que podem instaurar de manera radical una política de l'experiència, sortir -precisament- dels universos de la representació i de les abstraccions mortals. La qüestió feminista ens obre a ontologies relacionals. A un aprenentatge dels problemes de la copresència, de la impuresa, d'allò no-determinat, com diu Donna Haraway dins «Staying with the trouble». Sí, té forçosament a veure amb les cures dutes a presència. El feminisme és segurament la millor arma contra la violència del fonament.

Afirmes que les amistats polítiques no emergeixen del fet de compartir idees... Com neixen, doncs?

L'amistat política sorgeix de l'experiència de les obligacions mútues. Té a veure amb el jurament, amb la conjura, perquè és la prova de l'experiència d'una situació comuna que està present del tot per fer-se en l'encontre. En aquest sentit, està completament allunyada de les polítiques identitàries que sempre acaben en forma de judici. Podríem allargar-ho dient: l'amistat política és el comunisme. Llavors hem de dir a més que el comunisme no és mai una idea sino que sorgeix de les pràctiques de comunalització. L'amistat

és, abans de res, el compromís de fer viure la comunitat. És aquí on resideix l'alegria de l'amistat: una amistat en duu sempre d'altres, ja que les nostres interdependències, i les alegries que s'hi associen, són infinites dins les seves varietats, dins les seves possibilitats.

« L'autonomia per jo només te sentit si ens desfem de la idea d'un individu autònom, d'un subjecte sobirà »

Abans d'acabar, des d'una espai anomenat «l'Orquídia i la vespa», no podem deixar de preguntar-te pels agenciament. Potser molts lectors no coneixen la metàfora de G. Deleuze: l'esdevenir juntes de la flor i l'insecte, que es contagien entre ells, que es deixen capturar un per l'altra, que deixen enrere la seva identitat per crear una experiència nova: orquídia-vespa. Potser amb algun exemple s'entén millor el concepte... En quins agenciament et trobes ara? Quin paper juguen en la teva vida política?

Tens raó en invocar l'exemple cèlebre de l'orquídia i la vespa. Perllonga perfectament la noció dels esdevenirs comuns. Hi ha alguna cosa del que Donna Haraway ha anomenat recentment els processos «simpoiètics»: esdevenirs per heterogènesis. La diferència és el que ens permet comprometre'ns dins els esdevenirs. No les identitats. Deleuze i Guattari deien: «Cada multiplicitat ja està composta de termes heterogenis en simbiosi».

Això està al centre del que jo intento a partir d'una ecologia de pràctiques de les cures: per tal que un esdevenir sorgeixi allà on hi havia repetició d'allò «mateix», ha d'haver-hi trobada entre heterogenis. Les cures, són cuidar els encontres. No els individus o els subjectes sinó les relacions. Cuidar és deixar-se capturar per un esdevenir altre, i dins un procés d'entre-captura esdevenir una altra cosa més enllà del que ja som. Per això ens hem de desfer dels sabers fundats, interpretatius. Necessitem més bé sabers deambulatoris, com deia el filòsof William James.

Els agenciament de l'entre-captura, son malgrat això tècnics: un grup d'ajuda mútua de persones psiquiàtrizades, un grup d'autoajuda de persones amb ad-

diccions suposen tècniques per a fer possibles nous agenciament. Començant per tècniques per a neutralitzar els suposats sabers clínics i la seva posició de superioritat.

Aquest tema dels agenciament s'aplica a mons relacionals molt dispers: de les nostres relacions entre humans i també no humans: plantes, animals, formes existents de vida i de no-vida.

És el camí que, amb altres, intentem dur amb el col·lectiu Les Communaux: una constel·lació d'experiències i experimentacions per apropiar-nos de mons relacionals que no existeixen sense la reciprocitat i que hem de deixar de delegar en uns suposats experts.

Per tancar l'entrevista com l'hem encetada, reconnectam amb la pandèmia: En algun moment del primer confinament pel COVID va parèixer possible un bloqueig del temps com l'explica Marcello Tarì: «multiplicitat d'estats de consciència alterats» s'obririen cap a noves relacions al món. S'ha perdut una oportunitat?

Aquest bloqueig del temps ens va ser imposat!! No havia sorgit d'una lògica destituent. Al contrari, congelava el temps dins l'auto-institució del poder, amb la seva instrumentalització dels sabers, de la ciència, etc. Finalment, el que hem viscut, més que mai, és el que Michael Foucault anomena la violència de l'auto-manifestació de l'Estat. Intuíem que el món de després seria encara més fastigós que el món d'abans. Més precari, més policial, amb una intensificació de la violència de l'economia. I ja hi som: l'espectre liberal-feixista planeja arreu, amb les seves diferents cares, de Bolsonaro o de Macron.

Això no treu que l'estat d'excepció normalitzat per la governamentalitat epidèmica haurà intensificat, més que mai, les nostres capacitats d'ajuda mútua, de fuga, de secessió, d'alteració de certes institucions antigament pastorals...

Vivim un moment que pot tornar-se crític molt ràpidament. Podem esperar arreu una nova onada encara més potent d'aixecaments insurreccionals. Però hauré de dibuixar també, simultàniament, paisatges que puguem habitar, nosaltres els humans i els no humans. I això comença des de ja mateix●

N de T. **Encerclament:** Traducció literal d'«enclosure»; terme anglès que fa referència al tancament dels terrenys comunals a favor dels terratinents que va tenir lloc al Regne Unit cap a finals del segle XVII.

« Hem de trobar maneres de fer secessió lligant-nos els uns als altres, d'una manera situada »

Vos hem preparat un parell de jocs relacionats amb els nostres articles. No és un examen ni prop fer-s'hi, però si ens enviau els jocs resolts a les nostres xarxes socials, entrareu en el sorteig d'una subscripció anual. Com que sabem que vos encanten els nostres textos, no vos serà cap problema!

Treu la lupa!

Aquí trobaràs 12 paraules pescades dels textos del número.

I	A	G	B	S	K	U	C	G	K	E	Z	C	M	H
N	D	B	P	O	V	B	J	C	O	F	X	A	H	M
S	I	I	E	L	L	Q	M	I	B	Z	M	C	P	U
U	N	O	R	I	E	E	L	J	H	D	T	I	C	N
R	T	D	T	D	G	B	O	I	C	O	T	Q	J	I
R	E	I	A	A	I	H	X	B	W	J	E	U	C	C
E	R	V	U	R	T	V	M	D	Y	C	X	I	B	I
C	S	E	T	I	I	D	Y	A	U	S	T	L	Y	P
C	E	R	O	T	M	I	H	G	R	E	R	F	A	A
I	C	S	N	A	I	S	C	A	Y	C	A	L	D	L
Ó	C	I	O	T	T	T	Q	V	B	E	C	Z	W	I
M	I	T	M	Y	A	Ò	Q	P	V	S	T	F	Q	S
O	O	A	I	L	T	P	G	V	M	S	I	U	N	T
G	N	T	A	H	W	I	P	R	R	I	V	X	P	A
N	S	F	Q	X	V	C	M	S	K	Ó	A	L	R	Q

Ens heu entès?

Teniu definides paraules en relació amb textos del número.

Vertical

- 1 - Paraules amb espai 'Les treballadores (...) es van syndicar al marge dels grans sindicats'.
- 4 - Discursos socials que regulen com ha de ser el comportament.
- 5 - Incorporar el qüestionament del gènere.
- 7 - Fer que tots els membres d'un grup siguin iguals.
- 10 - Que requereix de l'ajut mutu per sobreviure.

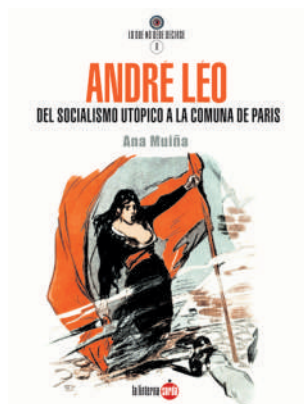
Horitzontal

- 2 - Centrat en deslligar el coneixement eurocèntric.
- 3 - 'La il·lusió que es por viure sense els altres'.
- 6 - Grup de persones que articulen pràctiques en comú.
- 8 - Separar un seguir d'elements en només dues categories.
- 9 - 'El compromís de fer viure la comunitat'.
- 11 - Ús de terminologia ecologista per a propòsits contraris a l'ecologisme.
- 12 - Desintegració dels lligams d'una comunitat.

André Léo. Del socialismo utópico a la Comuna de París

Ana Muiña
La Linterna Sorda, 2021

Ana Muiña recupera la biografia de la francesa André Léo, una dona que tingué un paper destacat a la Comuna de París de 1871. Enguany se celebra el 150è aniversari de l'efemèride i val la pena rescatar el paper que jugaren les dones a la revolta. L'autora documenta la vida d'aquesta escriptora, periodista i militant anarquista que s'inicià en el socialisme utòpic francès. Léo és una figura incòmode, crítica i ha estat castigada a l'oblit per dir sempre allò que pensava. Un llibre preciós i ple d'imatges. **C.M**

Fragmentar el mundo. Contribución a la comunidad en curso

Josep Rafanell i Orra
Editorial Melusina, 2018

Un terratrèmol al pensament aburgesat de l'esquerra europea; una aposta clara per destruir aquest món i construir els nous que tant anhelem, amb l'ethopoiesis com a centre de gravetat i la investigació com a procés d'aprenentatge col·lectiu. Amb fortes referències deleuzianes, aquest llibre ha arribat a influenciar a insurreccionalistes francesos com el comitè invisible. És especialment recomanat per llegir en grups d'afinitat ingovernables. A més, té un prefaci d'en Moses Dobruška que aixeca les catifes plenes de pols de la metròpolis imperial. Per a més info, tens l'entrevista de la secció l'Orquídia i la vespa d'aquest número. **Marla Singer**

Agermanats: som poble 500 anys de la Germania de Mallorca (1521-2021)

Tomeu Quetgles i Biel Font, 2021

Dos inquiets músics mallorquins, agermanats per una dècada de col·laboracions, presenten un nou treball que commemora el cinquè centenari de les revoltes.

Es basa en tres cançons compostes i enregistrades l'any passat amb col·laboracions de músiques còmplices de l'illa que deixen un resultat cuidat al detall en tots els aspectes, des dels arranjaments musicals que vesteixen els versos al treball gràfic d'Estudis Dúctil.

A més, l'aroma mediterrània apareix reflectida en una cerca i un reconeixement dels trets que ens defineixen com a poble.

Una joia de disc que es presenta en un espectacle en format quartet, molt recomanable. **Pau Guerrer**

Els mallorquins a l'olimpiada que no fou. Expedició a l'Olimpiada Popular de Barcelona, 1936

Pau Tomàs Ramis
Galés Edicions, 2021

Berlin. 1936. Olimpíades. Hitler al poder i un esdeveniment mundial que li donava legitimitat. En contraposició: Barcelona. Juliol de 1936. Olimpíades Populares. Perquè al nazisme se l'havia de vèncer amb organització obrera i popular. Dia 18 de juliol va salpar un vaixell amb uns 650 mallorquins que anaven a participar a l'esdeveniment: grups de ball, orfeons, esportistes... Però a l'arribada a Barcelona, la revolució havia aturat un cop d'estat feixista. Començà un periple que mai haguessin imaginat. **Pere J. Garcia Munar**

ACATS

acats.cat

Productora audiovisual autogestionada catalana on conflueixen diversos creadors de documentals. El seu objectiu és ser una eina de la desobediència cultural que reflecteixi el treball dels moviments socials. S'organitza horitzontalment, es finança mitjançant micromecenatge i, a més de generar continguts, també ofereix serveis audiovisuals..

Si entres al seu web, pots col·laborar i accedir a les onze produccions en què han participat al llarg d'una dècada, amb títols com *Nosotros No Olvidamos* (2020), *Poble Rebel* (2019) i el més recent *Durruti: Hijo del Pueblo* (2021). **Pau Guerrer**

Haus Frauen / Desenterradas

hausfrauen.bandcamp.com
desenterradas.bandcamp.com

Dues bandes mallorquines que presenten els seus treballs en vinil, encara que també els podràs escoltar en la xarxa.

Ambdues destaquen, fa anys ja, en l'escena punk aportant sons no convencionals, projectes humils i trencadores alhora. A més, són pròximes als espais horitzontals i tenen directes captivadors. Els dos grups són quintets composts íntegrament per dones.

Haus Frauen debuta en un 7" que han autoeditat que conté quatre temes immortalitzats en Impala Uno, reflectint la seva personal i descarada proposta. Per la seva banda, Desenterradas porten ja una dècada sent el referent local del so after punk. Aquest mateix estiu surt el seu LP de 10 cançons gravades en HolyRook estudios de Barcelona i editat pel segell mallorquí Metadona records. **Pau Guerrer**

Projectes que
col·laboren
amb aquesta
publicació

Contacta si vols contribuir

ELS OBLIDATS

info@elsoblidats.org
elsoblidats.org

CALUMNIA

info@calumnia-edicions.net
calumnia-edicions.net

edicionsdeldesproposit@gmail.com
edicionsdeldesproposit.cat

**COL·LECTIU
ARRELS**

collectiuarrels@riseup.net
collectiuarrels.wordpress.com

L'ELÈCTRICA
ATENEU POPULAR

hola@electrica.cat
electrica.cat

**ateneu llibertari
estel negre**

estelnegre@gmail.com
estelnegre.baleaerweb.net

BLATDELPLA
IMPRESSORS

TOT INGLÒS

totinclos@subvertising.org
@totinclosmallorca

**rebel·lió
o extinció**

xrmallorca@protonmail.com
Xrmallorca en facebook, inst o twitter

csp@cgt-balears.org
cgtbalears.org

s'Ateneu
Santa Margalida

sateneu@gmail.com

jjll_mallorca@autistici.org
joventutslibertariesmallorca.
noblogs.org

cnt-palma@cnt.es
palma.cnt.es

creunegrasoller@pm.me

sabixicleta@gmail.com
Francesc Fiol i Joan 4, Palma

drae màgic

llibreriadracmagic@gmail.com
llibreriadracmagic.net

TERRANOISTRA
SUPERMERCAT COOPERATIU

supermercat@terranostra.coop
terranostra.coop.

SOM ECOLÒGICS
• Productes ecològics Es Molí Nou •

somecologics.mallorca@gmail.com
@somecologics.mallorca

1984

araes1984@gmail.com
titoieta.cat

**maltraste
records**

info@maltrasterecords.com
maltrasterecords.com

la viniloteca
argenteria 14. Palma

Aquesta publicació és possible gràcies a la cooperació i el suport de projectes, subscriptores i col·laboradores. La nostra intenció és ser una eina útil dels moviments transformadors, per la qual cosa sumem i necessitem, suport col·lectiu.

Pots col·laborar:

- Suport econòmic:

- Subscripció d'un any

Rebràs 4 números per correu. 10€.

A més el llibre *Cent anys construint llibertat*.

La CNT a Mallorca 1910/2010. Grup d'Estudis Llibertaris

Els Oblidats - Edicions del Moixet Demagog.

- Suma noves subscripcions en el teu entorn

- Sumant el teu projecte als Col·laboradores

- Difonent i distribuint la publicació
al teu poble, barri o xarxes

- Aportant textos o gràfics, crítiques,
suggeriments i propostes

nosaltres@riseup.net

nosaltres.noblogs.org